

Stijging waterschapsbelasting gematigd

De verhoging van de waterschapslasten met rond de 4 procent is nauwelijks omstreden. Zowel de vereniging Eigen Huis als de Waterbond spreken van een gerechtvaardigde stijging, gelet op de noodzakelijke investeringen om de gevolgen van klimaatverandering, bodemdaling en strengere zuiveringseisen op te vangen. Ook voorzitter Sybe Schaap noemt de stijging gerechtvaardigd.

— Gert van Wijnland

De verhoging van de waterschapsbelasting is voor de Vereniging Eigen Huis geen “actief dossier”, zo laat een woordvoerder desgevraagd weten. De vereniging krijgt nauwelijks klachten over de ook in haar ogen niet al te spectaculaire stijging.

Ook bij de Waterbond staat de klachten telefoon niet bepaald roodgloeiend, stelt medewerker Peter van Rooy vast. “Mensen zien het niet als een groot onrecht dat hen wordt aangedaan. Onze achterban ligt er niet wakker van. De Bond werpt zich als een soort consumentenbond op als belangenhartiger van de watergebruikende burger. De Waterbond ziet de noodzaak van de stijging wel in, maar denkt dat er binnen het waterbeheer nog veel bespaard kan worden door een betere samenwerking tussen de diverse overheden en organisaties. Ook zou dat de overzichtelijkheid van de rekening voor de burger ten goede komen. “De mensen klagen niet over de hoogte, maar wel veel over de onduidelijkheid van de waterlasten. Waar betalen we nu precies voor, wat doet het waterschap, wat doet de gemeente en hoe wordt het geld verdeeld”.

Het zijn precies dezelfde vragen die ook bij Eigen Huis binnen komen. Niet de hoogte maar de opbouw van de belasting is voor veel huisbezitters een doorn in het oog. Vooral mensen met een huis in een laag gelegen nieuwbouwwijk vragen zich af wie er nu verantwoordelijk is voor het hoge grondwater dat elke keer in hun kelder staat, aldus de woordvoerder.

Voorzitter Sybe Schaap van de Unie van Waterschappen noemt de rekening inderdaad niet altijd even transparant, maar de waterschappen doen er alles aan om met goede voorlichting duidelijk te maken waar het geld aan besteed wordt. Hij wil ook graag openheid van zaken geven over het waarom van de stijging van de waterschapslasten. “Niet om ons te verdedigen, maar om goed uit te leggen dat het nodig is.”

Eigen Huis ervaart de stijging van rond de vier procent overigens niet als extreem. Feitelijk betekent het volgens de woordvoerder zelfs een tariefsverlaging, omdat de belasting gerelateerd is aan de OZB-waarde van de huizen. “En die is de laatste jaren soms zelfs verdubbeld.”

Dat de waterschapsbelastingen minder omhoog gaan dan de aanslagen van provincie en gemeente doet voor Unievoorzitter Schaap niets af aan de drang tot transparantie: de burger heeft recht om te weten hoe de waterschappen hun belastingcenten besteden. “Ze mogen weten dat wij zo efficiënt mogelijk werken. Maar we hebben nu eenmaal een aantal taken uit te voeren. Doen we dat niet dan kost dat veel meer geld dan de mensen nu aan belasting betalen. Een dijk versterken kost geld, maar een doorbraak kost veel meer.” Stel de waterschappen verhogen de waterschapsbelasting niet en laten vervolgens onderhoud en investeringen uit geldgebrek achterwege. Dan komt Holland al gauw in last, zo vreest Schaap. En trouwens, die keuze hebben de waterschappen ook helemaal niet.

“Veel van onze taken worden door een hogere overheid opgelegd: Europa schrijft de Kaderrichtlijn Water voor, de rijksoverheid heeft het WB21 opgesteld en ook de provincie wil dat we ons werk goed doen. Dat kost nu eenmaal geld.”

Maar zou het waterbeheer niet goedkoper af zijn zonder de waterschappen? “Nee”, stelt Schaap. Sterker, hij houdt zijn hart vast als het goedkoper zou worden: “Dat zou betekenen dat er verkeerd bezuinigd wordt, dat bijvoorbeeld onderhoud wordt doorgeschoven. Dat kan alleen maar tot rampen leiden”.

De lokale belastingopbrengsten op een rij. Het betreft cijfers zoals opgenomen in de diverse begrotingen. De waterschappen hadden voor 2004 bijna een kwart meer opbrengsten begroot dan in het jaar 2000.

Overigens is een stijging van de belastingopbrengsten niet automatisch hetzelfde als een verhoging van de heffing: een deel van de stijging wordt veroorzaakt doordat er huishoudens en bedrijvigheid zijn bijgekomen en er dus meer aanslagen worden verstuurd.

	2000	2001	2002	2003	2004	Stijging 2000–2004
Provincies	752	759	817	885	987	31%
Gemeenten¹⁾	3.986	4.323	4.589	4.951	5.377	35%
Waterschappen	1.513	1.594	1.683	1.756	1.879	24%

Bronnen: Monitor Inkomsten uit lokale heffingen 2003 en 2004, Ministeries van Financiën en BZK

¹⁾ Alleen de belastingen OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht (conform methodiek Monitor Inkomsten uit lokale heffingen). In de eerste tabel zijn alle gemeentelijke belastingen in beeld gebracht.

Bij de tabel kan verder worden opgemerkt dat:

- de waterschappen 20% van de lastendruk van de lokale overheden ‘voor hun rekening nemen’.
- de gemeenten, in tegenstelling tot de waterschappen, in de periode 1998 t/m 2004 € 45 per huishouden hebben gekregen om aan lastenverlichting te kunnen doen (Zalmsnip) en via het Gemeentefonds worden gecompenseerd voor de afschaffing van milieuleges (waterschappen hebben deze milieuleges ook afgeschaft, worden daar niet voor gecompenseerd en dienen de kosten dus in hun heffingen op te nemen).

De absolute hoogte van de heffingen voor een gemiddeld huishouden van waterschappen en gemeenten vergeleken:

	2003	2004
Gemeenten	1.155	1.200
Waterschappen	207	222

Bron: UvW.

De opbrengsten van de belastingheffing van waterschappen naar taken in miljoenen euros (tussen haakjes) in een percentage van de totaalopbrengst. Zelfs als de waterkeringen worden opgeteld bij het beheersen van de kwantiteit is het verbeteren van de waterkwaliteit de grootste post.

Jaar	Waterkering	Kwantiteit	Kwaliteit	Wegen	Vaarwegen	Totaal
2000	100 (7%)	411(27%)	964(64%)	36(2%)	2(0,1%)	1.513
2001	108 (7%)	465(29%)	987(62%)	37(2%)	3(0,2%)	1.600
2002	114 (7%)	502(30%)	1.025(61%)	39(2%)	3(0,2%)	1.683
2003	115 (7%)	515(29%)	1.079(61%)	45(3%)	3(0,2%)	1.757
2004	123 (7%)	559(30%)	1.146(61%)	49(3%)	3(0,2%)	1.879
2005	133 (7%)	583(30%)	1.192(61%)	50(3%)	4(0,2%)	1.962

Stijging 2005 t.o.v. 2000 met 29,7% ofwel gemiddeld 5,3% per jaar

Analoog aan de hoofdtaken van het waterschap bestaan waterschapsbelastingen zoals de burger die betaalt uit twee soorten: de ene is met name voor het zuiveren van het afvalwater, de andere is voor de veiligheid en droge voeten.

Voor alle duidelijkheid. De burger betaalt het drinkwater aan het waterleidingbedrijf. Voor het afvoeren van zijn afvalwater naar het zuiveringssysteem (riolering) betaalt hij aan de gemeente. Het waterschap zorgt voor de zuivering van zijn afvalwater, zodat dit in het oppervlaktewater kan worden geloosd.